

Streszczenie

Od zarania dziejów konkurowanie jest zjawiskiem występującym we wszystkich dziedzinach działania ludzi i społeczeństw. Obecnie pojęcie konkurencyjności ma szerszy wymiar niż początkowo, bowiem dotyczy nie tylko organizacji, ale rozciąga się również na większe organizmy społeczno-gospodarcze, jakimi są kraje, regiony, miasta i gminy.

Porty morskie stały się na przestrzeni wieków naturalnym połączeniem morza z lądem. Tam, gdzie istnieją porty wyposażone w nabrzeża, miejscowości są większe i najczęściej rozwinęły się w struktury miejskie. Niezależnie od wielkości i znaczenia danego portu, jest on zawsze istotnym składnikiem potencjału rozwojowego.

Głównym celem niniejszej rozprawy było zidentyfikowanie kluczowych funkcji portów, które pozytywnie wpływają na konkurencyjność gmin nadmorskich Pomorza Środkowego. Realizacja celu badawczego pracy składała się z dwóch etapów, które obejmowały dokonanie oceny konkurencyjności gmin nadmorskich Pomorza Środkowego w latach 2009-2018 oraz zidentyfikowanie wpływu funkcji portowych na konkurencyjność i składowe konkurencyjności gmin. Wśród funkcji portowych poddanych analizie znalazły się funkcja turystyczno-rekreacyjna, funkcja zaplecza rybołówstwa bałtyckiego oraz funkcja handlowa i transportowa. Z kolei do oceny konkurencyjności gmin nadmorskich Pomorza Środkowego zastosowano zmienne charakteryzujące aspekty społeczne, gospodarcze i walory przyrodnicze.

Analiza uzyskanych wyników potwierdza istnienie istotnych zależności zarówno o charakterze pozytywnym, jak i negatywnym, występujących pomiędzy funkcjami gospodarczymi małych portów morskich a konkurencyjnością gmin nadmorskich.

Funkcja turystyczno-rekreacyjna jest obecnie podstawową i perspektywiczną funkcją gospodarczą małych portów morskich. Co więcej, w największym stopniu przyczynia się do wzrostu konkurencyjności gmin nadmorskich Pomorza Środkowego. Zgodnie z zastosowanymi metodami porównania wpływu zmiennych, stwierdzono, iż wpływ funkcji turystyczno-rekreacyjnej na konkurencyjność gmin nadmorskich Pomorza Środkowego jest większy w stosunku do innych funkcji, jak na przykład funkcji obsługi rybołówstwa bałtyckiego:

- według porównania standaryzowanych współczynników regresji - o 28,5%,
- według porównania dodawanych przez zmienne wartości R^2 - o 64,6%.

Przeprowadzone badania potwierdziły także istotny oraz pozytywny wpływ funkcji turystyczno-rekreacyjnej na poszczególne składowe konkurencyjności gmin

Korke

obejmujące aspekty społeczne i gospodarcze, do których należą saldo migracji na 1000 ludności, liczba mieszkań na 1000 ludności, liczba pracujących na 1000 ludności oraz zatrudnienie. Ponadto, udało się także częściowo potwierdzić pozytywny wpływ funkcji turystyczno-rekreacyjnej na liczbę podmiotów na 1000 mieszkańców.

Dominujący udział w gospodarce małych portów morskich Pomorza Środkowego ma funkcja turystyczno-rekreacyjna, a następnie funkcja zaplecza rybołówstwa bałtyckiego. Rybołówstwo jest najstarszą dziedziną gospodarki morskiej, która przez dziesięciolecia była podstawową działalnością gospodarczą małych portów morskich. Niestety w skutek zmniejszających się zasobów ryb oraz kwot połowowych, a także konkurencji ze strony importu, funkcja obsługi rybołówstwa zaczęła ulegać regresowi. Niemniej jednak przeprowadzone badania potwierdziły istotny i zarazem pozytywny wpływ funkcji zaplecza rybołówstwa bałtyckiego na składowe konkurencyjności obejmujące aspekty społeczne i walory przyrodnicze, do których należą: przyrost naturalny na 1000 ludności, saldo migracji na 1000 ludności oraz lesistość. Ponadto, badania częściowo potwierdziły pozytywny wpływ funkcji zaplecza rybołówstwa bałtyckiego na aspekt gospodarczy obejmujący liczbę pracujących na 1000 ludności i zatrudnienie.

Wskutek zmiany profilu działalności portów funkcja handlowa i funkcja transportowa ustępują funkcji turystyczno-rekreacyjnej. Co więcej, wyniki analizy potwierdziły, że funkcje handlowa i transportowa nie występują wśród istotnych czynników konkurencyjności gmin nadmorskich Pomorza Środkowego. Niemniej jednak funkcje te pozostają znaczącymi czynnikami aktywizacji gospodarczej gmin nadmorskich. Wynika to z faktu, iż wraz z rozwojem funkcji handlowej i transportowej wzrasta liczba podmiotów gospodarczych. Co więcej, oddziaływanie funkcji handlowej i transportowej uzależnione jest od powiązań między gospodarującymi podmiotami.

Niniejsza rozprawa stanowi wkład do badań nad rozwojem ekonomicznym, wynikającym z budowania konkurencyjności regionów. Przeprowadzone analizy pozwoliły na dokonanie obserwacji faktycznego znaczenia małych portów morskich, opartych na zasobach wewnętrznych i strategiach władz lokalnych, dla konkurencyjności gmin Pomorza Środkowego.

Wydaje się, że omawiane w dysertacji zagadnienia są ciągle ważne i aktualne, zaś uzyskane wyniki mogą stanowić wkład w rozwój wiedzy o gospodarce na poziomie lokalnym oraz konkurencyjności gmin i regionów.

Urszula Kosch

Kosch
2